

Almanya: Genel seçimler, koalisyon seçenekleri ve Alman ekonomisi, Euro...

26 Eylül Pazar günü gerçekleşecek olan Almanya seçimleri, gelecek dönem ekonomi şekillenmesi bakımından EUR açısından etkili olacak gelişmelerin başında gelmektedir. Merkel'in aday olmayacağı ve savaş döneminden sonra ilk defa görevdeki Şansölye'nin yeni dönem için şans aramayacağı seçimler, aynı zamanda yeni bir dönem şekillenmesi, Covid sonrası dönemdeki ticaret ve bütçe fazlası yaklaşımları ve hükümet / sosyal harcamaların boyutu bağlamında değişiklikleri getirebilir. Bu bakımdan da, liberal veya sol ağırlıklı bir koalisyon ya da büyük koalisyon seçenekleri farklı sonuçlar ortaya çıkaracaktır.

Borç freni (Debt brake, Schuldenbremse), 2009'dan beri Alman federal hükümetinin kullandığı denk bütçe uygulamasıdır. 1990'daki yeniden birleşimde komünist Doğu Almanya'nın inşası, finansmanı gibi iki Almanya arasındaki ekonomik dengesizliğin giderilmesi amaçlı harcamaları çok artıran ve dolayısıyla da borçlanmayı da artıran bir dönemden sonra (ki ekonomik dengesizlik bugün bile devam etmektedir) devreye giren bir uygulama bu. 2000'li yıllarla beraber Deutsche Mark'dan EUR'ya geçişin ekonomik entegrasyon etkisini de bu sürece dahil edebiliriz. Maastricht Kriterleri'ne göre üye ülkelerin borç/GSYH oranı %60'ı geçmemelidir. Üye ülkelerin bütçe açığı/GSYH oranları da %3'ün üzerinde olmamalıdır. Borç frenine göre, 2020 sonrası dönem için de eyaletler için yapısal açıkların yasaklanması söz konusu, ki bunun istisnası doğal afetler veya güçlü durgunluklar. Almanya, bu son 2 yıl içinde hem Covid nedeniyle yaşanan durgunluk etkisi, hem de ülke içinde yaşanan sel, doğal afet felaketleri gibi etmenlerle karşı karşıya kaldı. Almanya, 2012'den beri bütçe fazlası elde ederek borç/GSYH oranını düşürüyor.

Almanya'nın ticaret fazlası verme politikasında da bazı döngüsel ve yapısal değişiklikler olmak durumunda olabilir. Çünkü Trump ve Covid sonrası dönem küresel ticaret hacmi açısından olumsuz oldu. Aynı zamanda ihracat artıran başta Çin olmak üzere Uzak Doğu aktörleri Batı ekonomilerinin küresel ticaret paylarından çalıyor. En önemli avantaj düşük işçilik maliyeti ve teknoloji transferi.. Know how transferini iyi yapmaları, bu teknoloji kullanımını kendi düşük işçilik maliyetleriyle birleştirerek daha düşüğe satışa sunmalarını sağlıyor. Aynı kalite, daha düşük fiyata..

Bunların yanında; iklim değişikliği politikaları artık eskisinden daha fazla önemseniyor. Temmuz'da Avrupa'daki büyük sel felaketleri, iklim sorununu yeniden gündeme getirdi. Almanların %73'ü hükümetin bu konuda yeterince çalışmadığını düşünüyor, bu da CDU/CSU'ya (Hristiyan Birlik, iktidar partisi) desteği azaltan bir durum. Anketlere yansıyan durum; SPD'nin (Sosyal Demokratlar) önde olduğu yönünde. CDU/CSU lideri Laschet'nin Temmuz'daki sel felaketleri sırasında kameralara gülerken yakalanması, anketlerde ciddi yara almalarına neden oldu ve SPD'yi bariz şekilde öne geçirdi. Yeşiller koalisyon seçeneklerinde öne çıkabilir. Muhtemelen bu iki parti çoğunluğu sağlayamayacağı için, üçüncü bir ortak eklenmesi gerek. Klasik liberal parti FDP ortaklık için olası alternatiflerden (Bu koalisyon partilerin renklerinden dolayı "Trafik İşığı Koalisyonu"). SPD ve Yeşiller zenginler ve şirketlere daha fazla vergi getirmek isterken, aynı zamanda yeşil ekonomiye geçişi savunuyorlar. Liberaller bunlardan ilkinde karşı, ikincisine ise taraftar.

2017 seçimlerinde başarısız bir kurulma girişimi geçiren CDU/CSU, Yeşiller ve FDP'den oluşan Jamaika koalisyonu seçeneğinde ise, yine azınlıkta kalma durumu itibariyle çok sağlam bir ihtimal görünmüyor. Bu koalisyon modeli, ağırlıkta daha muhafazakar politika izler, ancak Yeşiller ve FDP'nin tandansı pek örtüşmüyor. Yine vergi ve harcamalar konusunda ayrışacaklardır. SPD ve CDU/CSU'dan oluşan büyük koalisyon ya da yine çoğunluk aritmetiği açısından Yeşiller'in eklenmesi seçeneği yine kamu yatırımlarından çevreci ekonomiye ve sosyal yardımlara dayanan bir konseptin ekonomi modeline eklenmesi durumunu doğurur. Burada temel sorun ise, borç freni mekanizmasını devreden çıkarmak olur. Tabii, iki majör parti SPD ve CDU/CSU'nun tabanlarına dair kendi endişelerini de hesap etmek gerekir. Demokratik sosyalizmi Linke yine kurumsal vergiler, servet üzerinden alınan vergilere ve sosyal yardımlara taraf olacaktır. Sağ partiler tarafından bir alternatif olarak değerlendirilmez, ancak SPD ve Yeşiller'le bir koalisyona katılırsa tandans çok sola kayar. Yine de denk bütçe yaklaşımını azaltıp, harcamaları artıracak bir koalisyon olur. Sağcı popülist AfD hiçbir şekilde alternatif değil ve muhtemelen geçen seçimde göçmen meselesi nedeniyle patlattığı oyların bir kısmını azaltabilir.

Muhafazakar partiler ağırlıklı bir koalisyon, denk bütçe uygulamasının devamı anlamına gelecek; sosyal demokrat ve sol eğilimli bir koalisyon ise daha fazla servet vergisi, yeşil yatırımlar ve harcamalar ile tüketimin artması anlamına gelecektir.